

TRUY CẬP GROUP

<https://www.facebook.com/groups/kythihptqg/>

Đề nhận tài liệu ôn thi THPTQG miễn phí

CÁC PHƯƠNG PHÁP LẬP CÔNG THỨC HỢP CHẤT HỮU CƠ

GV Biên Soạn : Nguyễn Vũ Minh

I. Lập công thức phân tử khi biết khối lượng mol M

Bước 1: Đặt CTTQ

Bước 2: Lập phương trình đại số (Từ khối lượng phân tử)

Bước 3: Giải phương trình

Gợi ý:

- Nếu phương trình có 3 ẩn thì có dạng:

$$ax + by + cz = d$$

Bước 1: Cho $cz < d \Rightarrow$ Miền giá trị của z

Bước 2: Xét từng z để $\Rightarrow x, y \Rightarrow$ CTPT

Bài 1: Chất hữu cơ (A) chứa C, H, O có khối lượng phân tử bằng 74 (đvC). Tìm CTPT (A).

Bài 2: A, B đều chứa C, H, O có tỉ khối hơi A so với B bằng 2 và thể tích của 1 gam B bằng thể tích của 1 gam etan (đo cùng điều kiện). Tìm CTPT của A, B.

Bài 3: Khi đốt một hợp chất hữu cơ A, thu được sản phẩm gồm: $\text{CO}_2, \text{H}_2\text{O}$. Biết tỉ khối hơi của A so với hydro bằng 28. Tìm CTPT của A. (ĐS: $\text{C}_4\text{H}_8; \text{C}_3\text{H}_4\text{O}$)

Bài 4: Rượu D có số nhóm OH bằng số C và có KLPT bằng 92. Tìm CTPT- CTCT D. ĐS: Glyxêrol

Bài 5: Hợp chất hữu cơ X có khối lượng phân tử 60 đvC, chỉ chứa các nguyên tố C, H, O. Số công thức cấu tạo có thể có của X là A. 2. B. 3. C. 4. D. 5.

Bài 6: Trung hòa 9 gam một axit đơn chức mạch hở bằng một lượng vừa đủ NaOH thu được 12,3 gam muối. Axit đó là A. HCOOH B. CH_3COOH C. $\text{C}_2\text{H}_5\text{COOH}$ D. $\text{C}_3\text{H}_7\text{COOH}$

II. Lập công thức phân tử khi biết % khối lượng 1 nguyên tố

Bước 1: Đặt CTTQ

Bước 2: Lập phương trình đại số* (Từ % khối lượng)

Bước 3: Giải phương trình *

*Gợi ý: - Nếu phương trình * có 3 ẩn thì có dạng:

$$ax + by = cz$$

Cho $z = 1, 2, \dots$ cho đến khi tìm được x, y thì dừng và suy ra công thức nguyên (CTNG)

Tìm chỉ số CTNG $\Rightarrow$ CTPT

Bài 1. A là chất hữu cơ chứa 3 nguyên tố, có %O = 50. Tìm CTPT – CTCT của A.

Bài 2. A chứa C, H, O có %O = 43,24. Tìm CTPT của A trong mỗi trường hợp :

a. $M_A < 140$ đvC.

b. Khối lượng oxi có trong 1 mol A bé hơn khối lượng nitơ trong 150 gam muối amoni nitrat.

Bài 3: A(C, H, O) chỉ chứa 1 loại chức có %O = 37,21. Khi A pứ với dd $\text{AgNO}_3/\text{NH}_3$ (dư), thấy: 1mol A sinh ra 4 mol Ag. Tìm CTPT-CTCT của A. ĐS: $\text{C}_2\text{H}_4(\text{CHO})_2$

Bài 4. Chất A $\text{C}_x\text{H}_y\text{O}_2$ có %O = 29,0909. A phản ứng với NaOH theo tỷ lệ $n_A : n_{\text{NaOH}} = 1 : 2$. Tìm CTPT- CTCT A. ĐS: $\text{C}_6\text{H}_6\text{O}_2$

III. Lập công thức phân tử khi biết % khối lượng tất cả các nguyên tố

$$x : y : z : t = \frac{m_C(\%m_C)}{12} : \frac{m_H(\%m_H)}{1} : \frac{m_O(\%m_O)}{16} : \frac{m_N(\%m_N)}{14}$$

Tính n, suy ra CTPT

Bài 1: Một chất hữu cơ X có % khối lượng của C, H, Cl lần lượt là 14,28%; 1,19%; 84,53%. Hãy lập

luận để tìm CTPT của X. Viết CTCT có thể có của X. ĐS: $\text{CHCl}_2\text{-CHCl}_2$; $\text{CH}_2\text{Cl-CCl}_3$

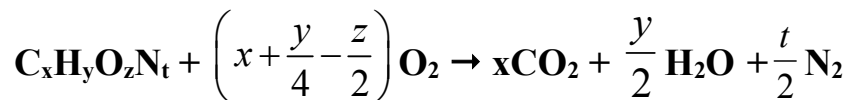
Bài 2: A chứa C,H,O có %C = 49,58, %H = 6,44. Khi hoá hơi hoàn toàn 5,45 gam A, thu được 0,56 lit hơi A (đktc). Tìm CTPT của A.

Bài 3: HCHC A mạch hở có thành phần: 31,58 %C; 5,26%H và 63,16 %O. Tỉ khối hơi của A so với H_2 bằng 38. Tìm CTCT- CTCTA.

Bài 4: Đốt cháy hoàn toàn 3,4 gam hợp chất A, thu được 2,24 lít khí SO_2 (đktc) và 1,8 gam H_2O . Công thức phân tử của hợp chất A là công thức nào sau đây?

- A. H_2S B. H_2SO_3 C. H_2SO_4 D. $\text{H}_2\text{S}_2\text{O}_7$

IV. Lập công thức phân tử từ phương trình đốt cháy

Bài 1: Đốt cháy V lit hợp chất hữu cơ đơn chức X thu 3 V lit CO_2 3 V lit hơi H_2O (các khí đo cùng đk p, t⁰). CTPT X là:

- A. $\text{C}_3\text{H}_8\text{O}$ B. $\text{C}_3\text{H}_6\text{O}_2$ C. $\text{C}_3\text{H}_4\text{O}_2$ D. $\text{C}_4\text{H}_8\text{O}_2$

Bài 2: Đốt cháy hoàn toàn một hidrocarbon X thu được 0,11 mol CO_2 và 0,132 mol H_2O . CTPT X là:

- A. C_3H_8 .   B. C_4H_{10} C. C_5H_{12} .   D. C_6H_{14}

Bài 3 : X là một ancol (rượu) no, mạch hở. Đốt cháy hoàn toàn 0,05 mol X cần 5,6 gam oxi, thu được hơi nước và 6,6 gam CO_2 . Công thức của X là (cho C = 12, O = 16)

- A. $\text{C}_3\text{H}_5(\text{OH})_3$.   B. $\text{C}_3\text{H}_6(\text{OH})_2$.   C. $\text{C}_2\text{H}_4(\text{OH})_2$.   D. $\text{C}_3\text{H}_7\text{OH}$.

Bài 4 : Đốt cháy hoàn toàn 0,46 gam hợp chất hữu cơ A thu được 448ml CO_2 (đktc) và 0,54 gam H_2O . Tỉ khối hơi của A so với không khí bằng 1,58. Định CTPT của A.

Bài 5 : Oxi hoá hoàn toàn 0,32 gam một hidrocarbon X tạo thành 0,72 gam H_2O . Tỉ khối hơi của X so với heli bằng 4. Định CTPT của X.

Bài 6: Phân tích 1,5 gam chất hữu cơ X thu được 1,76 gam CO_2 , 0,9 gam H_2O và 112ml nitơ đo ở 0°C và 2 atm. Nếu hoá hơi cũng 1,5 gam chất X ở 127°C và 1,64atm, người ta thu được 0,4 lít khí. Định CTPT của X.

Bài 7 : Đốt cháy hoàn toàn 7,2 gam một ankan A thu 11,2 lit khí CO_2 (đktc) Tìm công thức phân tử của A.

V. Sử dụng giá trị trung bình

$$\text{Ghi nhớ: } \bar{M} = \frac{M_1x + M_2y}{x + y} = \frac{m_{hh}}{n_{hh}}; \quad \bar{n} = \frac{n_1x + n_2y}{x + y} \quad \text{ĐK: } n_1 < \bar{n}_c < n_2$$

Bài 1: Một hỗn hợp gồm 2 ankan đồng đẳng liên tiếp có khối lượng 24,8 gam. Thể tích tương ứng là 11,2 lít (ở đktc). Công thức phân tử của 2 ankan là:

- A. CH_4 ; C_2H_6 B. C_2H_6 ; C_3H_8 C. C_3H_8 ; C_4H_{10} D. C_4H_{10} ; C_5H_{12}

Bài 2: Đốt cháy 6,72 lít khí (ở đktc) 2 hidrocarbon cùng dãy đồng đẳng tạo thành 39,6 gam CO_2 và 10,8 gam H_2O . Công thức phân tử 2 hidrocarbon là:

- A. C_2H_6 ; C_3H_8 B. C_2H_2 ; C_3H_4 C. C_3H_8 ; C_5H_{12} D. C_2H_2 ; C_4H_6

Bài 3: Cho 4,6g rượu đơn chức mạch hở X tác dụng với Na dư thấy thoát ra 1,12 lít khí hiđro (đktc). CTPT X là

- A. CH_3OH B. $\text{C}_2\text{H}_5\text{OH}$ C. $\text{C}_3\text{H}_5\text{OH}$ D. $\text{C}_3\text{H}_7\text{OH}$

Bài 4: Đốt cháy hoàn toàn hỗn hợp 2 ancol đơn chức kế tiếp nhau trong cùng dãy đồng đẳng thu được 4,48 lít khí CO_2 và 4,95gam H_2O . CTPT của 2 ancol lần lượt là

- A. $\text{C}_2\text{H}_5\text{OH}$ và $\text{C}_3\text{H}_7\text{OH}$ B. CH_3OH và $\text{C}_2\text{H}_5\text{OH}$
C. $\text{C}_3\text{H}_7\text{OH}$ và $\text{C}_4\text{H}_9\text{OH}$ D. $\text{C}_4\text{H}_9\text{OH}$ và $\text{C}_5\text{H}_{11}\text{OH}$

Bài 5: Hidro hóa hoàn toàn 3,7 gam hỗn hợp X gồm 2 andehit no, đơn chức, kế tiếp nhau trong dãy đồng đẳng được 3,9 gam hỗn hợp Y gồm 2 rượu. Hai andehit đó là:

- A. HCHO và CH_3CHO B. CH_3CHO và $\text{C}_2\text{H}_5\text{CHO}$
C. $\text{C}_2\text{H}_5\text{CHO}$ và $\text{C}_3\text{H}_7\text{CHO}$ D. $\text{C}_3\text{H}_7\text{CHO}$ và $\text{C}_4\text{H}_9\text{CHO}$

VI. Biện luận xác định CTPT từ công thức nguyên

CT chung : $\text{C}_n\text{H}_{2n+2-x-2k}\text{X}_x$ với X là nhóm chức hóa học : -OH, -CHO, -COOH, -NH₂...

Bài 1: Biện luận xác định CTPT của $(\text{C}_2\text{H}_5)_n \Rightarrow$ CT có dạng: $\text{C}_{2n}\text{H}_{5n}$

Bài 2: Biện luận xác định CTPT $(\text{CH}_2\text{Cl})_n \Rightarrow$ CT có dạng: $\text{C}_n\text{H}_{2n}\text{Cl}_n$

Bài 3: Biện luận xác định CTPT $(\text{C}_4\text{H}_5)_n$, biết nó không làm mất màu nước brom.

Bài 4 : Một rượu no có công thức là $(C_2H_5O)_n$. Biện luận để xác định CTPT của rượu đó.

Bài 5: Một axit hữu cơ có CTPT là $(C_4H_8O_2)_n$, Xác định CT của axit ?